

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvscvla Sacra Matthaei Raderi E Societ: Iesv

Rader, Matthäus

Monachii, 1614

Capvt V. De quorundam simplicium dictis & factis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42973

affecuti, qui perinde laudibus ac contumeliis, afficiebantur, Ponamus nos inter infimos religiosæ vitæ agonistas, vt ad medios aspiremus, per quos velut ab hastatis ad principes peruenire possimus.

MANTISSA DE SIMPLICIVM QVORVNDAM DI- ctis factisque.

CAPVT V.

Vc pertinent illa nobilia certamina inter philosophos paganos & simplices Christianos commissa. rem exponit

Socrates, Sozomenus & Ruffinus: Paulo ante quam Episcopi in locum vnum conuenerant, dialectici in quibusdam disputandi tanquam prelustionibus aduersus plerosq; se exercuerunt. Ac cum nonnulli quasi illecebris ad differendū traherentur, Laicus quidam ex confessorum numero, simplici ac sincero animo præditus, cum dialecticis illis congregitur, sicq; contra illos verba facit: Christum certe & Apostolos artem differendi neutiquam nobis tradidisse, neque lascio superinanes fallacias, sed mentem apertam & simplicem, quæ fide & operibus integra seruari solet. Quæ cum dixisset, cum alii omnes qui aderant, & eum admirati sunt & illius approbauerunt sententiam;

Socrates l. i. cap. 5.

*A simplici
tur superba
sophista
pientia.*

Enid

rum dialectici, ut primum sincerum veritatis sermonem audierant, a quo animo & placido conquiescere. Sic igitur tumultus ille ex differendi facultate concitatus tandem penitus repressus est. Hæc Socrates. Quod Baronius Card. non immerito diuinæ potentie assignat, quod superbia alioqui Sophistarum haud ita facile reprimeretur. Aliam disceptationem alterius philosophi, cum Episcopis narrat Sozomenus in hæc verba.

Lib. I. cap. I.

Quidam præterea, qui apud Gentiles pro sapientibus habiti erant, disputationibus in hoc concilio agitatis, dedita opera, interfuerunt: Quorum nonnulli, quamnam tandem esset Christiana doctrina, admodum scire auebant: Alii odio in Christianos propterea inflammati, quod superstitiosa Gentilium religio nuper antiquari cæpta erat, questionem de fide Christiana ad inanem quandam verborum concertationem deduxerunt, adeo ut ipsi inter se digladiari, & secum pugnare viderentur. Fertur igitur, quod cum quidam illorum præ insolenti dicendi arrogantia se inaniter iactaret, & sacerdotes petulanter irrideret, senex quidam simplex ex illustrium Confessorum numero superbiam eius non tulit: qui tametsi ineptæ subtilitatis & præstigiæ penitus expers erat, tamen cum eo disputare cæpit. At cum hæc res petulantibus, qui Confessorem hominem simplicem esse cognoscebant, risum moueret quidem; at modestis inijceret timorem, qui veriti sunt, ne cum viro dicendi

*Simplex
Christianus
prostermit
superbum
paganum.*

perito

perito congressus haberetur pro ludibrio: Tamen cum
 facultas (cui cum talis & tam prouecta ætatis esset,
 pudor eras resistere) data esset, liberè quæ vellet lo-
 quendi: In nomine IESV Christi, inquit, philosophus
 audito. Vnus est Deus cæli, terræ, & omnium rerum
 tam oculis subiectarum, quàm eorum aciem fugien-
 tium opifex: qui hæc omnia & virtute verbi fabri-
 catus est, & sacramento Spiritus sancti afflatu stabilivit.
 Quare hoc verbum, inquit, quod nos Filium Dei nun-
 cupamus, misertum humani erroris & belluina vi-
 uendi rationis, ex Virgine nasci, cum hominibus una
 versari, proque iisdem mortem oppetere voluit. Est
 quoque iterum venturus, de ijs rebus, quas quisque
 gesserit in vita, dicturus sententiam. ista ita se habere,
 sine ulla alia curiosa indagacione pro certo credimus.
 Noli ergo in his, quæ fide duntaxat rectè intelliguntur,
 curiose refutandis, laborem frustra consumere quære-
 re, qui ista fieri, aut non fieri possint. Quod si credis:
 mihi quidem sciscitanti responde. Quibus obstupefa-
 ctus philosophus: Credo, inquit, & gratius illi actis
 quod ipsum deuicisset, non solum eadem cum sene ipse
 sentire, verum etiam consilium dare cepit illis, qui
 perinde erga fidem Christianam, atque ipse ante, affe-
 ctuerant; ut iam doctrinæ Christianæ assentirentur:
 Atque iusiurandum adiecit, se non modo non sine
 lumine diuino mutatum esse, sed etiam vi ac virtute
 quadam inexplicabili ad Christianam religionem cō-
 uersum. Subiungit & Ruffinus. Philosophus con- Lib. 1. cap. 3.

MM

uersus

versus ad discipulos suos, vel ad eos qui audiendi gratia conuenerant: Audite, inquit, o eruditi viri. Donec verbis mecum gesta res est, verba verbis opposui, & quæ dicebantur, dicendi arte subverti. ubi vero pro verbis virtus processit ex ore dicentis, non poterunt resistere verba virtuti, nec homo aduersari potuit Deo. Et ideo si quis vestrum potuit, in his quæ dicta sunt, sentire quæ sensi; credat Christo, & sequatur hunc senem, in quo locutus est Deus. Ita philosophus Christianus effectus, tandem sibi gratulatus est victo. Gregorius presbyter Cæsariensis addit Menophanem Episcopum Ephesinum philosophicis facultatibus apprimè imbutum, sed Arianissimo infectum, adeo ex miraculo obstupuisse, ut deferens Arium, Concilio Nicæno subscripserit. Philosophum porro victum, alij Phædonem, alij Eulogium appellant. Episcopum simplicem & victorem, Magnum Spiridionem, de quo plura Sozomenus, qui his geminum de Alexandro Constantinop. Episcopo certamen describit.

Lib. I. c. II.

Lib. I. c. 17.

DE QVIBVSDAM SIMPLICIBUS, qui seipso Christi causa castrauerunt.

*In Patrico
Grac. MS.
bibl. Reip.
Aug.*

Politici quidam viri cetera pii, sed oppid rerum diuinarum & canonum sacrorum impo-

imper
talib
rent
crum
aiton
ardor
fi, seip
bant)
strauer
Theo
cogno
societ
vifi, &
ni res
fent,
gnum
cogni
quit,
canon
culsi i
fira ca
damn
filio p
lo abl
prase
causa
tifices
remo

imperi, inter se conuenere, vti rebus mortalibus abdicati, ad immortalia se applicarent. Consensu mox proficiscuntur ad sacrum religiosorum cœnobium, in quo mox attenduntur in monachos. Studio deinde & ardore spiritus longius ac par erat, progressi, seipsos ex Euangelij præscripto (vt putabant) euirarunt, cum legissent: *Sunt qui se castrauerunt propter regnum Dei.* Quod cum Theophilus Archiepiscopus Alexandrinus cognouisset, illos anathemate à reliquorum societate sperauit. Sed illi sibi innocentes visi, & rem ordine & lege fecisse, qui se æterni regni potiundi gratia virilitate priuassent, quasi iniuria accepta accurrerunt ad magnum Hierosolymorum pontificem, qui cognito facto, causaque facti: Et ego vos, inquit, eadem sententia reos (vt qui in sacros canones peccaueritis) serio iuguloque. Percussi illi petiuerunt Antiochiam, vbi exposita causa sua ab illo quoque pontifice perinde damnati sunt. Inde Romam communi consilio profecti ad Papam, sperauerunt se ab illo absolutum iri. Venimus, inquiunt, ad te, præses, tu enim es caput omnium, vt abs te causam nostram aduersus omnes alios Pontifices obtineremus, qui nos à cœtu piorum remouerunt, quod nos ipsos regni cœlestis

*Et hist. PP.
dist. 2. c. 172.*

Matth. 19.

MM. 2

apiscen-

apiscendi causa castrauerimus. Et ego vos, inquit, Pontifex Rom. censura eadem a communi Ecclesiæ repello, & iam nunc repulsi estote. Hic rerum suarum incerti, ad quem præterea confugerent, consilium in medium posuerunt: Hi Pontifices, inquit, inter se conspirant, & sibi mutuò gratificantur, quod subinde in Synodis conueniant. Sed properemus ad S. Epiphanium Episcopum Cypri, qui & propheta est, & nullius respicit dignitatem. Placuit hæc omnibus sententia; ubi propius iam ab vrbe absuerunt, significatum est S. Epiphanio diuinitus qui essent, & quid venirent. Misit ergo extemplo qui prohiberet eos (velut ab Ecclesia reiectos) ingressu ciuitatis. Tum primum compotes sui: Reuera, inquit, nos errauimus, quid ergo causam nostram defendimus? esto, damnauerint nos alii contra ius fas (vt putamus) an etiam iste vates? en Deus ipse aperuit illi qui essemus. Se ipsos ergo erroris damnauerunt, & super hoc, vt par erat, ex animo doluerunt. Tum intimorum sensuum arbiter & iudex Deus, cum verè & sincerè illos facti pœnituisse cognosceret, iudiciumq; & sententiam in seipsos tulisse, docuit hoc ipsum S. Epiphanium, totamque illorum illi causam ostendit, qui vltro ad se accersitos placideque

deque acceptos in societatem Ecclesie impulsi diuino admisit, scripsitque ad Pontificem illorum Alexandrinum, vti suos filios verè & ex animo pœnitentes pace donaret & in gratiam reciperet. Non ignoscit ergo Deus, nisi culpam & errorem agnitum abijcias, reumque te profiteri. Porro quod ad sacros Canones attinet, quibus sua culpa fecti, anathemate fulmantur, à sacra synaxi, & initiationibus Ord. sacrorum arcentur, *Can. Apost. 21. & 22.* mystæ etiam & sacerdotes exauctorantur, *Can. Concilii Nicani c. 1. dist. 55.* guntur hodie etiam qui sibi virilia amputauerit, clericus non efficitur: sui enim homicida est, & inimicus creationi Dei. Et: Si quis cum clericus esset virilia sibi amputauerit, deponitur; homicida enim suipius est. Patres in Concilio Nicæno eosdem instaurarunt: Si quis autem, cum esset sanus, seipsum exsecuit, eum etiam in clero examinatum cessare conuenit. Et quæ seq. Idem affirmant SS. Patres Athanasius: Inter eos, inquit, Leontius ille *Epist. ad solis* castratus, quem nec sub laici quidem specie ad communionem admitti oportuit, eo quod seipsum abscidit, & c. S. Chrysostomus ad illa Matthæi verba: *Sunt eunuchi qui seipsos castrauerunt. & c.* Non per membrorum, inquit, abscissionem, sed malarum cogitationum interemptionem; etenim homicidæ sunt, qui

MM 5 talia

*Heres. 18. de
Valesis &
Eunuchorum
secta.*

Matth. 18.

*S. Thom. 2.
2. 9. 65. art. 1.
Epiph. her.
18. de Valesis.*

*S. Hier. in
Vita S. Pau-
li. c. 60.*

*Itin. Diet-
mari.*

talia præsumunt. S. Epiphanius doctissimè disputat contra Eunuchorum sectam, & illa Matthæi verba de triplici genere Eunuchorum ingeniosè & verè exponit, ut & illa: Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te, &c. Damnatum ergo Origenis factum, quamvis se ob castitatis amorem viro priuarit: & aliorum qui vel Originem præcesserunt, vel secuti sunt; & consentiunt sacrarum literarum interpretes cum iurisdicini & humani consultis, illos grauissimè peccare, qui se quacumque corporis parte, seu oculis, seu manibus, seu aliis membris truncant, nisi id spiritus S. impulsu factum constet, penes què potestas est vitæ & necis, non vnius tantum membri, sed corporis totius. Sed illud singulare est & extra communis legis sortem, ut is qui ligatus præmorsam sibi linguam in faciem expuit effrontis meretricis: Vti & illud quod narrat Ioannes Euiratus de virgine Alexandrina quæ sibi oculos exsculpsit, & Iacobus de Vitriaco, de Virgine idem facinus ausa, uti & Eufemia quædà fuit, & aliæ complures quæ os sibi denasarunt, aut ut B. Ebba, quæ cum virginibus præter nasum etiam labra sibi præscidit. Quæ omnia in communè legem non cadunt, nec passim imitanda proponuntur, quamquam magnum est inter has & illos

& illos
mebat
los er
spiritu
supra f

EC

H

q
fiment
cum son
visus h
vellet f
spondit
nam po
uit sen
lum E
nunc c
omnes
velle c
calestis
timor a
doceri.

& illos discrimen, quos nulla vis externa premebat; has præsens periculum vrgebat; illos error, aut etiam hæresis impellebat; has spiritus sanctus trahebat firmabatq; ut quid supra sexum tentarent.

E COENOBIO SCHOLARIVM vir simplex.

Hoc ex Ioanne Moscho discere. *Erat, in- En Limona-*
quit, ibi simplex circa fidem, sed magna vir ab- rio Io. Mos-
finitia, qui ex errore Synaxin celebrabat quocunq; schi.
cum fors detulisset, siue essent hæretici, siue catholici.
Visus huic beatus è cælo genius, quæ fuit quibuscum
vellet sepeliri, cum Aegyptiis an Hierosolymitanis? re-
spondit Pater, se nescire: quare igitur, inquit Angelus,
nam post tertiam hebdomadem ad te redibo. Quæ si-
uit senex ex prudentiore, qui cum intellexisset il-
lum Eucharistiam percipere nunc apud hæreticos,
nunc catholicos, qui omnes erant Hierosolymis, nō item
omnes in Aegypto, dic cælitis, inquit, ubi reuenerit, te
velle cum Hierosolymitanis humari. Rediit nuncius
cælestis; ubi senex Hierosolymitanos nominauit, con-
tinuo animam exhalauit. Viden' hominem diuinitus
doceri, ne cum hæreticis sentiat, ubi homines desunt,
Errantes ab ipsis cælitibus ad homines mit-
ti, uti doceantur?

ALIVD EX EODEM DE
simplici fene.

Ex cod. c. 199

Narrauit, inquit, quidam patrum, quod senex
quidam mundus & sanctus existens, cum of-
ferret sacramentum, videbat Angelos sibi dextra le-
uaque assistentes. Porro hic ab hereticis consecrationis
ritum perceperat, & veluti simplex & rudis diui-
norum dogmatum, quando offerebat in simplicitate
& innocentia dicebat, quæ non erant dicenda secun-
dum rectam fidem, ignorans quod falleretur. Per di-
uinam igitur dispensationem perrexit ad eum Dia-
conus quidam peritissimus diuinorum dogmatum.
Contigit autem sanctum senem, præsentem illo, sacri-
ficium offerre. Dixit autem ei Diaconus: Verba quæ in
offerendo dixisti, rectæ fidei non sunt, sed hereticorum,
& præuæ opinionis hominū. Senex autem confidens,
quoniam videbat Angelos dum offerebat, non inten-
dit his, quæ dicebantur à Diacono, sed contempsit. Dia-
conus autem persistebat dicens: Falleris Abba. Non
enim admittit fides Catholica, quæ dicis, neque mater
Ecclesia. Cum autem videret Diaconi constantiam in
se arguendo senem, atq; in oblatione salutari s. Ange-
los, ut consueuerat, intueretur, ait eis: Diaconus isti
mihi hæc, & ista dicit: Quomodo se habet veritas?
Dicunt ei Angeli: Ausculta ei, nam vera loquitur,
& rectè ista prosequitur. Dixit autem eis senex:

Quare

Quare vos non dixistis mihi? Dixerunt autem illi Angeli: Deus ita disposuit, ut homines ab hominibus corrigantur.

Nec multum ab his diuersum est, quod in *Vit. PP. par. te 2. par. 104. Ca. 189.* actis Arsenii legitur apud Surium 19. Iulii, p. 255. Monachus quidam, &c. in promptu est.

Subijciam coniugum etiam in Christiana simplicitate & castitate degentium illustria facta. Ioannes Moschus narrat negotiatore, ut frequenter fieri consuevit, naufragio rem & suam & aliorum fregisse, ipsumque solum amissis omnibus seruatum, domique prope, & quod aiunt, in portu perditum, creditores enim illo comprehenso, & in vincula coniecto, rem eius familiarem totam proscripserunt, ita ut neque vxoris ornamentis parcerent, mundumque muliebre omnem raperent venderentque. Vxor secuta virum in custodiam, & mœsta victo assidens, nusquam victum illi necessarium poterat subministrare. Ingressus est Dei missu carcerem homo copiosus, ut miseris benignè faceret, & fame confectis alimenta præberet. Coniecit hic oculos in fœminam viri sui easum flentem, forma & moribus æquè emendatam. auocat mœstam à viro seorsum, quærit quid adsit. Exponit illa mariti naufragium & infortunium, nomina creditorum; sponte ille

MM 5

poli-

*Mulier sui
corporis po-
testatem nō
habet, sed*

1. Cor. 7.

pollicetur, se pro viro omnibus satisfacturū, si illa sibi velit satisfacere. Mulier simplex & casta, audisse ait olim ex Apostolo; vxorem in potestate viri esse, percontaturam se maritum, facturamque quicquid ille veller, iubere. perinde quasi in viri potestate esset, vxorem prostituere. Maritus quamuis infelix, noluit offenso Deo beatus esse, nec libertatē corporis salute animi permutare: Perge, inquit, soror, renuncia conditionem homini, & nega: aderit nobis Deus alia via, qua malum hoc præsens euadamus. Rediit illa ad alterum, &: Maritus meus, inquit, negat fieri posse quod petis. Audiit hæc & per fenestram obseruauit omnia latro, in eandem caueam compactus, miratusque coniugum integritatē ac fidem, qui antea nullam de Deo cogitationem admiserat, horum facto impulsus in seipsum descendit, & altum ingemiscens: En hi coniuges vltima infelicitate pressi honestatem pecuniæ anteponunt, libertatem negligunt: ego mortalium omnium perditissimus, auri quærendi causa tot innocentes mactaui, & salutē in vltimum discrimen adduxi: Per fenestram ergo allocutus vtrumque: Animaduerti, inquit, castam fidem vestram, cui pecunias & libertatem posthabuistis: ego sicarius, & prædo mox vltimo suppli-

supplicio
perpetra
(quem d
ibi con
toribus,
Deum m

Ducto
ne ad sup
explore
ire & fo
aula, &
retur, cr
vinclis
tatis sta
colere.
trocina

S. H

HE
tatum
& inge
er z de
tem al
horti
paren
I s v

supplicio necandus, sero tandem de male
perpetratis doleo: Vos ite ad illum locum
(quem designabat) ciuitatis & effodite, quod
ibi condidi aurum, dissoluite nomina credi-
toribus, de reliquo viuite, votisque vestris
Deum mihi propitiate.

Ducto post vnum alterumue diem latro-
ne ad suppliciũ, vxor negotiatoris, Vin' iam
explorem an vera promiserit occisus? Iussa
ire & fodere, reperit ditiorẽ ollam Euclionis
aula, & ex illa paulatim, ne res animaduerte-
retur, creditorum nomina deleuit, maritum
vinclis exemit, & in pristinum prope felici-
tatis statum reposuit. Tanti est castitatem
colere, cui semper diuina prouidentia pa-
trocinatur.

S. HERMANNVS QVI & Ioseph.

Hermannus Coloniz Agrippinzæ hone-
stis quidem, sed nullarum prope facul-
tatum parentibus natus, ob animi candorem
& ingenii simplicitatem Iosephus audiit. Pu-
er ædem sacram paternis laribus cohæren-
tem assidue terebat, & crustula vel panis, vel
horti foetus poma, pyra, quæ in opsonium à
parentibus accipiebat, cum effigiato puero
Iesv à Virginis collo pendente communi-
cabat.

Bonum nomen.

*Raso in eia-
vita.*

*Molanus
Cratopolim.*

*Mira simpli-
citas.*

cabat. Visus est Christus delectari liberalitate pueri, & cum illo comesse, imò vero & lustrare, adeo se maiestas suprema ad hominis condiciones demittit; quod ubi mater ex Hermanno sepius audit; age, inquit, fili, qui natum Virginis sepius conuiuiam habuisti, precare matrem eius, ut & ipsa nobis esurientibus, & omni nunc ope destitutis epulum pareat, victumque suppeditet. Rogauit Hermannus & impetrauit, iussus matri significare, conditum esse aurum sub lare domestico: Reperit mater, & familiam inde aluit, & Deum matremque Dei debitis gratiis venerata Hermannum paulo post Steinfeldensi cenobio, etiam ante annos præscriptos ob pietatem admissum, consecrauit. vnde in Frisiam ad capiendum ingenii cultum amandatus in æqualium odia, propter pforam, sceleris scabiem capitis & impetiginem incidit; sed confugit ille mox ad consuetum sibi asylum, Virginis aram, à qua tum aspride squamarum absterfa, tum sordibus corporis elotis, cum omnium admiratione subitam incolumitatē recepit. Tantæ religionis erat, ut non solum ipse nullum insolens verbum excidere sibi pateretur, sed in Magistris etiā ægrè ferret, si quando pro more gentis inter docendū Deorum nomina, Ioues, inquam,

aut

Mira Hermannus pietas.

aut Hero
tari, quæ
inferunt
animum
plices al
seiplos
ment, a
sem & fa
bi Pater
à sapien
paruulis

B. Q
dus S
d

Sinite
num
est nun
gratia f
affirma
ris tabu
D. Dor
ses in L
mento
rem di

aut Hercules aut hoc genus alia mōstra Tar-
tari, quæ hodie nonnulla scriptis etiam suis
inferunt, proferrent. Vitam in Frisia posuit,
animum cœlo transmisit. Factum bene; sim-
plices astra rapiunt, dum alii sibi sapientes
seiplos magnificè circumspiciunt, fastu ru-
ment, artes crepant, animas necant, spem
sem & salutem perditum eunt. Confiteor ti-
bi Pater cœli & terræ, quia abscondisti hæc *Luc. 10.*
à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea
paruulis.

B. QUIDAM BERNAR-
dus S. Dominici sectator cum
duobus paruulis Lu-
sitanis.

*S*inite paruulos ad me venire, talium est enim reg- *Matthæi 19.*
num cœlorum. Omnibus seculis declarata
est numinis aduersus innocentem ætatem
gratia singularis. Hoc, vt supra ostendimus,
affirmat historia, quam hoc loco pono litte- *Antonino*
ris tabulisque publicis testata. Bernardus in *Senensis in*
D. Dominici verba iuratus, apud Sancteren- *Chronico*
ses in Lusitania sodales, sacro templi instru- *Prædicat.*
mento præfectus, pusiones aliquot, secundū *Anno Chri-*
tem diuinam, clementis litterarum & mori- *sti MCCXL.*
bus *p. 74.*

bus imbuebat, qui pultem ex domo paternam
allatam, à sacris in ædícula templi ientabant
vbi sculpta Christi, in gremio matris residen-
tis, icon ad eosdem se demisit, vnaque cum
illis non semel sed iterum ac tertium cibum
sumsit. Questi sunt ea de re alumnuli apud
suum magistrum, esse puerum secum, & nun-
quam suam symbolam ad communem men-
sam adferre. Miratus primum Bernardus
Dei erga innocentes affectum: Vbi, inquit
ad pueros, ex matris sinu delapsus rursum
infans vobiscum ientarit, in hæc verba illum
compellate. *Domine, tu semper es conuiuina nos-
ter, & nihil opsonii tecum apportas: voca nos etiam
cum doctore nostro domum patris tui, vti vel semel
duntaxat tecum epulemur.* Paruere suo præcep-
tori dociles discipuli: vbi ad ientaculum re-
ditum est, & ille more suo seipsum ad pue-
ros inuitauit, ipsi vicissim petunt inuitari,
placuit regi immortalis dare mortalibus reg-
num suum, diemque illis iam imminentem,
quo ipse cum triumpho cælum conscende-
rat, destinauit, quo secum essent futuri. Re-
nunciant Bernardo tirunculi responsum.
Conuasauit illico religiosissimus magister, &
se ad cœleste epulum tota mente compara-
uit. Vbi dies designatus illuxit, cœpit Bernar-
dus maturè sacris operari, pueri duo facienti
ministra-

*Affectus Dei
erga inno-
centes.*

*Instantur
ad cœleste
epulum.*

ministra-
mul vita
fi. Annis
pora in
vno rur
dem pic
& trigin
parte co
ta sunt
stutore
recta; v
ni demu
dicabat
poribus
rei noui
omnia,
oculato
turque
summa

D

No
tu
ci puer
pectori
rente,
absume

ministrare, omnesque tres cum sacrificio simul vitam finire, vno omnes tumulo clausi. Annis inde aliquot elapsis, leuata triū corpora in sacello Regum, quod appellabatur, vno rursus sepulchro conditi, historia ibidem pictoris artificio descripta. Post septem & triginta annos, aperienda fuit porta, qua parte corpora Sanctorum seruabantur, reperta sunt sacra puerorum pignora cum suo institutore, paruulorum quidem vno linteo tecta; vno item altero Bernardi, communidum omnium trium, quod adeo candicabat, ac si eo ipso die recens lorum, corporibus fuisset instratum. Aduertit urbem rei nouitas ad visenda sacra lipsana, reperta omnia, vt ferebantur, & omnia per iuratos oculatosq; testes in acta publica missa, colunturque hodie sacra hæc Sanctorum pignora summa populi veneratione.

DE RELIGIOSO

puero.

Non multum à priore abit, quod sequitur de obsequente religioso & simplici puero, Christo paruulo Matris ac Virginis pectori adhærenti analecta ciborum offerente, quæ forma Christi efficta videbatur absumere, quod Monachus ad imaginem reuersus

*Historia
exemplorum
tom. 2. p. 25 B.*

nerfus patinam semper vacuam reperiret. Ratus ergo simplex tiro sensum inesse mutæ figuræ, cœpit rogare vti secum loqui dignaretur, & se præsentē propinata gustaret: tacuit quidem ficta Christi species, sed animaduersa sui alumni innocentia Abbas, præcepit eidem, vt quicquid effigies ei responderet, sibi aperiret: Recepit se imperata facturum. regressus more suo ad Iconem sacram, eiusmodi vocem ex ea accipit: *Puer, quem tanto opere complecteris, te ad suas nuptias inuitat.* Negauit mouitius Monachus sibi veniendi potestatem esse, absque dato sui præfecti comiteatui, cui extemplo refert, quod audierat, q̃ illi in mandatis dedit, vt negaret se absque suo moderatore venire posse. Retulit hic ad puerum, quod sibi præceptum erat; & Christus: *Abi, dic religioso patri tuo, vtrumq; ipso die pentecostes sub initium hymni, VENI CREATOR SPIRITVS &c. ad nuptias meas venturum.* Dictum factum, ipso die, hora, momento vterque in ipso templo decessit, & ad agni nuptias beatus accessit.

Sic precor vt cuncti thalamos prendamus eosdem. Possem hoc genus plura numerare, quæ consilio prætereo πάλιν γὰρ λόγος ἐστὶ, præsertim vbi magna rerum est similitudo.

DE

DE DVABVS VI-
duis.

Pertinet ad simplicitatem & duarum vi- *Ex ead. h.*
duarum fortuna: Amiserat diuerso tem- *storia.*
pore & loco altera filium, altera filiam; vtra-
que ad statuam Marianam properat, & Vir-
gini filium suum extorquet, quoad suum re-
cipiat: Illam lupi voracitas abstulerat, illum
hostium incurfus traxerat in vincula, lupus
innocentiam reddidit puellam; puero, Dei ma-
ter carcerem referauit, & liberum matri re-
misit: Vtraque suam Virgini pictam prolem.
Grata fuit magnæ Matri hæc iniuria sibi per
fidem auxilii quærendi illata, quam & bene-
ficiis compensauit.

S. SALA VNVS.

Salaunus prima ætate missus in ludum lit- *Ioannes de*
terarum plus per omnem ætatem capere *Dogolæneu*
non potuit, quam salutationis Marianæ prin- *Abbas cæ-*
cipes duas voces AVE MARIA. Accedebat *nobis regis*
summa victus inopia, quem domatim emen- *Laudeuer-*
dicabat, nil aliud etiam tum fatus quàm ter, *ensis.*
quater, AVE MARIA. Ergo iam tota pro- *In Britan-*
uincia notus, facilem parabat mensam; col- *nia Gallia.*
lecta enim duri panis crusta in vincino vrbi
fonte macerabat, nec alias dapes vnquam e-
surie.

NN

surie.

furiebat, nec admittebat. lectum ibidem sibi, propter salientem, sub humili frutice stravit, artusque argentes pallentesque in nuda humo deposuit, cervicem saxo leuavit, nec in alia, per asperos Decembres hiberna discessit. Vbi gelido frigore obrigescebat, arborem conscendit, & ramis vtrique manu utraque prensis sexies inclinatio Mariæ nomine, susque deque corpus librauit, quoad assiduo motu vim frigoris expugnaret, & fugientem in membra calorem reuocaret. In summa demum cæli inclementia, in fumantium aquarum gurgitem se immisit, ut vulgo iam infanire crederetur; sed DEI sapientia mox aperuit, hominum iudicia tota via à numinis censura differre. Ab extincti enim tumulo, qui sub arbore (qua tecti loco usus erat) fuit, candidissimi lilii flos nobilissimus surrexit, in cuius nitentibus foliis, aureis inscripta litteris solennia Salauni verba AVE MARIA legebantur. Ita abiectissimus passim adolescens geminis vocibus affecutus est, quod multi multis & longis logis non assequuntur; nominis hinc immortalitatem, æternam illic felicitatem: Nemo tam indocilis est, qui viam ad cælum discere non possit.

Narrat Salmeron quendam precum loco recitasse viginti quatuor elementa litterarum

Tom. 10.
tract. II. p.
193.

rum cum hac clausula. Domine iunge litteras & te peto quod tibi magis placet, & mihi magis expedit: Quid autem sit illud, tu melius me nosti. Omnium simplicissima fuit precatio illius, qui ipse non intelligebat, quid precaretur cum fertur dixisse MISERERE TVI DEVS. adeo tamen grata DEO, vt idem sicco pede flumina & maria calcasse memoretur.

DE SIMPLICI MONACHO.

IN sacro Hemmenrod's domicilio illiteratus quidam inter alios cœnobitas versatus antiqui vir moris & seculi, graui pressus animi molestia, diuq; & multum renixus & oblectatus nullum in ea animi perturbatione & tempestate rebus suis exitum reperiebat, cum ex singulari mentis candore ad Christum Virginis filium conuersus, nate Virginis, inquit, aut libera me ab hac cruce qua pressor, aut apud tuam te accusabo matrem. Placuit opinor Deo simplex hominis querimonia & minatio, certe mox omnem afflicto ægritudinem absterfit. Qui hoc genus plura quarit, *Cæsarius lib. 6. c. 31.* Cæsarii volumẽ sextum simplicitati inscriptũ adeat, vbi non ingrata simpliciũ ingeniorum facta leget; nobis non obuiorum simpliciũ errores scribere animus fuit, sed Sanctorum

NN 2

etorum

etorum vel pio consilio simplicitatem simulantium, vel, ut dictum, naturæ candore ad perfectionem Christianam ententium, vel aliorum improbas sannas patienter ferentium.

DE B. ENFRIDO AD S. Andream Coloniae.

*Casarius lib.
6. c. 5.*

Subijciam ex eodem historiam à nostro consilio non abhorrentem. Enfridus Coloniae ad S. Andreae, Collegii sacrorum mystarum Decurio cum Federico eiusdem ædis symmysta & cognato suo communi domo utebatur. Et ut erat ipse in egentes effusus, ita Federicus præparcus & durus. quæ causa fuit, ut illis inter se non optimè conveniret. Obijciebat hic Enfrido avunculo suo profusam & stultam liberalitatem, qui non suum tantum, sed aliena etiam rogatoribus præberet, omnesque in rei familiaris angustias adduceret; verendum esse ne rationes conturbarent: abstinere ab intempestivis largitionibus, ne se & suos iret perditum. Enfridus contra, cætera quæ conderentur, servarenturque omnia perire: solas quæ miseris darentur opes mori non posse. proinde reponeret thesauros suos apud inopes, qui illos ad cælum deferrent, ubi eas cum æterno fœnore

nore esset recepturus, nec vnquam amplius amissurus. Hæc quamuis simplex minimè simpliciter cum Federico disputabat, nec à sua cōsuetudine vel latum vnguem discedebat. Susponderat in vsum familiæ Federicus multam succidiam supra focum fumo siccandam; notauerat rem Enfridus, & cum nil esset quod rogantibus præberet, clam omnibus, ad motis scalis, fumarium ascendit, pernas, qua parte parietem spectabant, medias qua longitudinem vt numerus constaret, incidit, detractasqua miseris porrexit. diu latuit fraus, tandem deprehensa grauer offendit Federicum, cui læuienti & furenti respondit Enfridus, satius esse modicam mortuæ carnis iacturam facere, quàm committere, vt viuentes egentisque fame sitique excruciatimoriantur. Occurrentibus in publico stipemque poscentibus fœmoralia, quod aliud in promtu non haberet, summa hieme detracta dedit, factum notantibus & nuditatem obijcientibus, sibi subligaculum delapsam dixit. S. Martini misericordiæ hoc Enfridi factum à quibusdam prælatum fuit.

pernas dimidiat Enfridus.

Hoc quod subtexam maximè videtur memorabile : Duo quidam Religiosi peregrè aduenerant, quos gustare carnem lex domestica vetabat, (sunt enim suæ cuique religio-

De eodem ibid.

NN 3

ni lan-

ni sancta & priuata instituta summi legisla-
toris auctoritate comprobata) nec tamē En-
fridus quod apponeret fessis & fame exha-
stis, præter suillam habebat. en tibi pium &
simplicem optimi hospitii dolum. Quod
enim apertè S. Spiridion pari tempore fece-
rat, hic rectè sibi faciendum putauit, ne vel
offenderet cœnobitas, vel à cibo ieiunos de-
terreret. Ergo pulpam exossam parat ex suil-
la, iureq; piperato & atro imbutam rectam,
que ne sentirent conuiuæ, pro rhombo men-
sæ infert: Inijciunt peregrini manus, & fame
urgente magnam cibi partem exhauriunt,
cum alter repente auriculam suillam malè
insectam extrahit, sociisq; spectante Enfri-
do Decano, ostendit: Deprehensus ille, si-
mulata indignatione; quid hæretis, inquit,
an rhombos auritos esse nescitis? absumere
reliquum, nō decet Monachos esse curiosos.
Multa de hoc ipso cognosces apud Cæsari-
um, neque lectu neque scitu indigna: Pau-
peres idem cœlestes illos thesauros appel-
lare consuevit, quos tineæ non demer-
derent.

*Decipit Mo-
nachos.
Rhombus
piscis
porro latè
patinam
implet & ca-
nit Poeta.
Quamuis
lata gerat
patella rhō-
bum.
Rhombus
latus est, ta-
men patella
deprehendi-
tur frangit.
Ad simplici-
tatem reuo-
cat Mona-
chos.*

MONA.

MONACHVS CLV- niacensis.

Huius quoque loci est, quod de simplici *Cantipra-*
tensis auctor.
 adolescente inter cœtum religiosorum
 virorum è S. Benedicti familia ad Cluniacum
 educto traditur, quem ferunt pedem nun-
 quam extra cœnobium posuisse, cum illud
 admodum puer esset ingressus. Olim à præ-
 fecto monasterij, negotiorum causa in vici-
 num oppidum profecto, comes adhibitus
 in officinam ferrariam incidit, vbi Vulcani
 cyclopes ferrum temperabant. quod conspi-
 catus rerum omnium imperitus adolescens,
 è foco protractum scintillas vibrare, ac velut
 gemmam relucere, delectatus inuiso specta-
 culo, nuda manu candens ferrum arripit, tra-
 ctat, contemplatur, nec, omnibus aliis atto-
 nitis ad rei nouitatem, ipse læditur, nec vim
 ullâ ignis sentit; venerari ergo omnes ephœ-
 bi innocentiam, quam rationis exsors flam-
 ma nō auderet violare, sed idem interiorem
 domum ingressus, pusionē in matris gremio
 vidit lufitantem, captusq; gratia infantis cœ-
 pit & ipse eidem arridere, iocarique: Fœmina
 procax & improbum animal, iuuenis cando-
 rem admirata, quærit an placeat infans? An-
 nuentem pergit virgere serpens, an & ipse
 cupiat

NN 4

cupiat eiusmodi secum habere trosculum.
Et hinc affirmantem: innocentissimum puerum
nocentissima vipera, intra momentum
prope temporis corruptit, qui, egressus cubiculo
rediit ad focum, rursumque manibus
ignescens laminam contrectare conatus,
extemplo vritur, & præ doloris immenso
cruciatu clamat, furitque. Intellexit
Abbas eversam adolescentis innocentiam,
ut qui antea innoxium ferrum integra dextra
gestasset, tum subito vstulatus esset. Reductum
in cœnobium rogat, quid se foris negotium
tractante, interim ipse intus egerit. Fessus
est rem ipsam, ut qui nec fallere nosset, nec
mentiri didicisset. Vbi culpæ gravitatem
intellexit, eandem multis lachrimis expiauit.
Caue, quisquis es, fœminam, & vide cui fidas;
circumvenit illa innocentem Adamum,
stravit fortem Samsonem, vicit sanctum
Davidem, fascinauit sapientem Salomonem,
blandum malum, dulce venenum.

B. MATTHÆVS ITERANUS dictus Augustinus.

Non prætereundum quoque Matthæi
Iterani, quem Augustinum postea dixere,
nobile factum, qui & auita Maiorū nobilitate
clarebat, & Iurisconsultissimus leges
publi-

publicitus exponebat. gratus Manfrido Re-
gi, apud quem haud postremum in curia lo-
cum obtinebat. Hunc clementia diuina ex
fori & aulae strepitu ad quietam & tranquil-
lam religionis vitam euocatura morbo velut
internuncio tentauit (nam salui de salute ra-
rò cogitamus) eumq; in locum adduxit, vt si-
bi vita cedendum putaret. Infimis ergo pre-
cibus spacium à Deo vitæ longioris, non alia
lege petiuit, quàm vt abiectis omnib⁹ rebus
humanis ad asylum religionis confugeret, in
qua præteritorum annorum noxas elueret,
totaque mente Deum sequeretur. Impetra-
uit extemplo quam rogarat sanitatem, nec
diu moratus Siciliam petiuit, ibiq; in album
sodalium S. Augustini nomen ab Eremito tra-
hentium relatus, non solum rem omnem fa-
miliarem neglexit, sed spem etiam habendi
penitus exuit, & insuper generis nobilitatē
doctrinæque præstantiam ita dissimulauit,
vt idiotæ personam ignotus omnibus sume-
ret, & infima mediaſtinorum seruorum of-
ficia seruitiaq; obiret, tanta animi tranquil-
litate, vt sibi in ipsa miseria perbeatus esse vi-
deretur, neque totius mundi voluptatibus
gaudia secreta mentis permutaturus. Latuit
hunc in modum annos non paucos, omni-
busque ita charus vbicunque locorum de-
geret,

NN 5

geret,

*Auctor Ior-
dansis à
Saxonia*

geret, vt præfecti cœnobiorum ipsius consuetudine modestia & pietate magnopere caperentur, eundemque omnes ad ministrũ peroptarent. Ita se tractauit in Sicilia, ita in Senensi prouincia, Rosiæ, vbi didicit Rosianam fratrum familiam in periculo amittendi prædii versari, ac cōtrouersiam ancipitem esse, suosq; magnis iniuriis premi, cœnobii procuratorem adit, petitque potestatem paucæ scribendi, quæ bono futura essent suis. Ridet primum vt simplicis petitionem procurator, quem neque litteras nosse, neque characteres formare posse credebat, Perseueranti tamen porrigit chartam, stilum, atramentum. complexus est Matthæus causam paucis, & schedium iussit Iacobo Pagliorensi aduersariæ partis aëtori tradi. qui perlecto & perpenso scripto, breui illo quidem sed neruoso & sententiarum pōdere graui: Aut, inquit Iacobus, hoc à malo genio profectum est; aut ab Angelo sancto, aut à Matthæo Iterano quicum operam dedi bonis artibus Bononiæ, quem militiæ tandem armis occubuisse cognoui. Procuratore ab illiterato & agresti homine scripturam factam affirmante, non est ita, inquit, hic quisquis est, iuris scientissimus est, & percontando progressus Rosiam in rem præsentem venit, ipsumq;

Augu-

Augu-
agnitu
fudit
rogatu
stra fuit
dite, in
tutis, c
Matth
plicita
am, qu
rauit,
tis con
iter ex
tisob
& ob
ægrè

DE

FI

Eccle
talib
Luc
mar
dam

Augustinum condiscipulum olim suū mox agnitum complexus; totum lachrimis perfudit, causamque totam cœnobio transcripsit. rogatus à Matthæo ne se proditum iret, frustra fuit, versus enim ad conuentum; custodite, inquit, hunc thesaurum sapientiæ & virtutis, quo meliorem nusquam reperietis. Sed Matthæus illo digresso, rediit ad suam simplicitatem & simulatam inscitiam, in qua etiam, quoad pensum naturæ solueret, perseueravit, nulla re laxior, quàm semet despicientis conscientia, quæ illi planum ad cœlum iter expediuit, quod cauidici, nisi valde cautisobriique ad tribunal accedant, perplexū & obseptum, aut omnino nunquam, aut ægrè tandem inueniunt.

DE NICOLAO PEREGRINO Staurophoro.

Finiat hoc caput sancta Nicolai Staurophori simplicitas, quem Græcia Latine Ecclesiæ transmisit. Adolescens rebus mortalibus spretis Deo se initiauit in religioso S. Lucæ phrontisterio, apud Scyrum in Græcia maris Ægæi insulâ, ubi iactis veræ pietatis fundamentis, cum illam Christi vocē sæpius attendere

*Petrus Epi.
scopus Equi-
linus, de SS.
mense Iunio
c. 78.*

*Matth. 10. 16**Marci 8.**Luc. 9.**Urbano V. P.**M. A. C.*

1088.

tentè audisset, qua Christum secuturi iubentur crucem tollere, ratus se præcepto imperatoris sui non satisfacturum, nisi fabricatam etiam è robore molem crucis in humeros iniiceret; relicto suorum cœtu peregrinationem sublata cruce suscepit, venitq; Hydruntum Calabriae oppidum in Apulia, Hydruntum Tarentum, Tarento Traniam seu Tyrreniam, ibique vectans humeris solitam crucis trabem coegit puerorum cœtum, obiitque sacra urbis templa, assiduò solenne sibi *κυγε* *ἐλεησον* clamitando, globumque puerorum ad easdem voces iterandas inuitando. Quod ut ab illis impetraret, & quotidie ad supplicationes suas traheret, pomis & aliis hoc genus illiciis pelliciebat. Fuit hæc illius simplicitas aliis vti rhinocerotibus solet, irrisa pro infania, aliis pro summa pietate habita & culta, præsertim cum ad morum sanctimoniam, vitæ integritatē, æternaq; illius ieiunia respicerent. Nam cibum ante vesperam nō gustabat, nec in mensam quicquam præter panem & aquam adhibebat; nud^o pedes, pannis oblitus, precabundus incedebat, viuebatq; Percrebuit inde sensim per oppida sanctitatis fama de Nicolao longè lateq; didita, ut etiam Pontificis oppidi feriret aures; qui accersitū obiurganti similis quærit cur urbē tantis clamori-

moribus impleat, quid id sibi velit? Domini,
 inquit, præcepto obsequor, ut eius exemplū
 sequar, & crucem nō animo tantum, sed cor-
 pore etiam & humeris, ut ipse tulit, circum-
 feram. Quod si tibi molestum est, & me ex-
 qui mea vota prohibes, alias vrbes oppidaq;
 petam. Sensit interim cautus præsul hominē
 minimē malum, imō sanctum arbitratus: E-
 go verō inquit, nihil impedio quo minus
 cœptum viuendi genus prosequare. Accedas
 etiam ad ineam quotidie licet mensam, ut
 commodius tuis pietatis studiis vacare pos-
 sis. Grata fuit hæc Nicolao pii Pontificis cle-
 mentia, sed intra paucos dies febriens citato
 comitatu suo, pueris inquam frequentibus
 crucem suam velut amplissimum patrimoniu-
 m, quasi testamēto tradidit, omnibusq; be-
 ne precatus, ad cœlestem imperatorē, quem
 in terris æmulatus erat, profect⁹ est. populus
 frequentissimus funus ad S. Mariæ deductū,
 summa cum religionis veneratione prose-
 quitur, pedes assiduis osculis humectat: At-
 que forminx vel ab oculis, vel aliis vitiis cor-
 poris curantur, ipse deniq; Nicolaus ab ipso
 præsule tumulo sacro componitur, & in vo-
 ta tanquam familiaris tutela suppliciter
 vocatur; quod frustra non factum, crebra
 percum beneficia mortalibus impetrata do-
 cuerunt.

DE